

PÅ EGEN HÅND I MÅLSELV

Målselvdal'n åpner seg lys og vid. Pen det e ho, hembygda mi.

Arne Lyngås, Kirkesdalen

Naturen har gjennom historia alltid forsynt Målselvdalens innbyggere. Funn fra steinalderen viser at Målselv har vært et attraktivt sted å bo for jegere innvandret fra sørvest. Og lenge før bønder fra det sørlige Norge slo seg ned på slutten av det 18. århundre, ble dette vide innlandsområdet brukt av samiske nomader med reinsdyr, på tvers av statsgrensene. I tråd med gjeldende lov bruker samene fortsatt mye av området til reindrift.

DRØMMEN OM Å EIE LAND

Norske innflyttere ble drevet av en drøm – drømmen om å eie land, å få sin egen farm. Noen valgte å dra til Amerika, andre dro heller nordover. De første dølene fra sør i Norge rydda skog og slo seg ned i Målselvdalen i 1788. Da fortellingen om den rike jorda midt i Troms nådde Jon Hansen Finnbakken, tok han familien med seg fra Korgen i sørlige Nordland. Etter hvert fulgte flere etter den lille familien, og snart steg røyk fra plass etter plass langs elva. Mange innflyttere kom sammen nordover med sine få eiendeler i jekter, -små en-mastra båter. Fra kysten fulgte de hesteveier inn i dalen for å finne en plass de kunne kalle sitt neste hjem.

I skranglete vogner og til fots ankom stadig flere for å dyrke jord lenger opp i dalen. En av dem var Lasse Olsen, som kom til Fagerlidalen i 1789 med sønnen Ole Lassesen etter en lang reise fra Øyer i Gudbrandsdalen. Ole er beskrevet som en kjempe både fysisk og åndelig. Han og kona Rønnaug Tollefsdatter rydda seg enger på den vide, furukledde eiendommen fra fjell til elv mellom dagens Andslimoen og Andselv, i dagens regionsenter Bardufoss. Paret skulle også bli sentrale for haugianerbevegelsen i bygda. Deres barnebarn Ole Tollefsen f. 1829 og oldebarn Rønning Tollefsen ble senere ordførere i Målselv og varamenn til Stortinget, og sistnevnte fikk stiftet Troms Innland Rutebil (TIRB) i 1918.

Etter disse gudbrandsdølene kom også innflyttere fra Østerdalen, Trøndelag, Sverige og Finland. Tilflytterne fra Østlandet og Trøndelag brakte også dialekten videre over generasjoner, og over 200 år senere er den i stor grad bevart, særlig i Øverbygd-området.

MÅLSELV SOM EGEN KOMMUNE

Med 2616 innbyggere ble Målselv en egen kommune i 1849 etter å ha vært en del av Lenvik. Senere ble det noen mindre justeringer. Den største delingen kom i 1925 da Øverbygd ble utskilt som egen kommune, men så ble det sammenslåing igjen i 1964.

ET MER MODERNE MÅLSELV

Mer enn 220 år senere, er rundt 6600 innbyggere registrert som fastboende i Målselv kommune. I tillegg er det mange hundre dag- og ukependlere som har sitt arbeid her. Målselv er som andre steder blitt mer moderne når det gjelder boforhold, næringsliv og utdanning. Foruten flere grunnskoler er Målselv vertskommune for Sameskolen. Her ligger også Haraldvollen leirskole. Bardufoss videregående skole, som nylig har fått nytt bygg på Rustahøgda, har utdanna ungdom i regionen siden 1946. Skolen har de seneste årene hatt fylkets beste resultater, langt over landssnittet.

Et regionalt studiesenter tilrettelegger for desentraliserte universitetsutdanninger, særlig sykepleier- og lærerutdanning, men også idrett og andre fag. Soldater kan få friska opp fag eller forberedt seg til yrkesfaglig læretid og fagbrev. Daglig får hundrevis av soldater sin

utdanning i militærleirene. Militær trening og øvelser er en omfattende virksomhet i bygda og inkluderer tidvis også allierte styrker.

Hærens hovedkvarter i landet, Brigade Nord og landets viktigste base for helikoptre ligger på Bardufoss. Her selekterer Luftforsvaret piloter før de avslutter sin utdanning utenlands, og her er universitetscampus for landets eneste offentlige pilotskole, University of Tromsø School of Aviation. På videregående nivå gis det flyfag-utdanning som landslinje i dette flymiljøet.

Det fins en rekke tilbud innenfor produksjon, salg og service i kommunen: Produksjon av betongprodukter, grafisk produksjon, bilverksteder og -forhandlere og andre spesialiserte forretninger. Lians Caravan og Fritid er en av de største i landet innenfor sitt område.

avsnitt

Målselv er den største skogsdriftkommunen i fylket og tredje størst innenfor jordbruk. Nortura, landsdelens største produsent av kjøttprodukter, ligger i Målselv.

Bardufoss, regionsenteret med rundt 2600 fastboende, strekker seg fra Bardu grense i sør til Andslimoen i nord: Finnsund- Heggelia - Rustahøgda - Andselv - Fossmo - Fagerlidal - Andslimoen, som nevnes på din kjørerute nedenfor. Stedets og flyplassens navn kommer av Bardufossen i Barduelva som starter i Bardu og ender i Målselva. Ingen grunn til forvirring: Bardu og Målselv er nabokommuner, mens Bardufoss er et sted i Målselv.

Her starter vi guidingen for deg gjennom Målselv. Vi starter ved kommunegrensen i sør, der du ved E6 møter de blå skiltene MÅSELV KOMMUNE og BARDUFOSS. Hold deg oppdatert på kommunens nettsider www.malselvkommune.no

Rute 1: Bardufoss - Olsborgbruene

Rute 2: Buktamoen - Karlstad

Rute 3: Olsborg - Målsnes og Aursfjord

Rute 4: Olsborgbruene - Rostadalen

Rute 5: Holt - Kirkesdalen

Rute 6: Skjeggenesbrua - Kirkesdalen

Rute 7: Kirkenesmoen - Målselvfossen og Bardufoss

RUTE 1: BARDUFOSS – OLSBORGBRUENE

MIDT-TROMS MUSEUM (MTM)

Når du har passert kommunegrensen, har du straks administrasjonen og verkstedene til Midt-Troms museum på venstre side. MTM er et regionalt museum som bevarer, stiller ut og formidler lokal historie fra 22 enkeltsteder i kommunene Balsfjord, Bardu, Sørreisa, Dyrøy, Senja og Målselv. Bare innenfor Målselv kan du besøke Aursfjordsaga, Fossmotunet og Kongsvoldtunet. Sjekk åpningstider, aktuelle arrangementer og aktiviteter ved de forskjellige museumsstedene i de nevnte kommunene.

HEGGELIA

Når du fortsetter nordover, har du straks på høyre side det gamle skolestedet til Bardufoss vgs, der de første yrkeskursene startet i forlatte tyske brakker i 1946. Her er nå Målselv Synergipark. Så følger Heggelia leir på høyre side og Brigade Nord's ledelse og administrasjon til venstre. I bakken bak ser du også "Kongehytta" i lafta tømmer. Ved rundkjøringen i Heggelia ser du *Heggelia kapell* rett fram, og bak til høyre *Istindportalen*, et sivil-militært kulturhus med bibliotek, kantine og konsert- og kinosaler, med navn etter det

høyeste fjellet du ser i sør. I Rusta leir på nordsiden ligger blant annet hovedkvarteret til Hæren i Norge.

HEGGELIA KAPELL

Dette kapellet ble bygd i 1961 og eies av Forsvaret og det kirkelige fellesrådet i Målselv. Kapellet blir brukt både av lutheranere og katolikker.

RUSTAHØGDA

Neste bakketopp heter Rustahøgda. Framfor alt er dette et allsidig og tett område for idrettsaktiviteter, som badelandet Polarbadet, BOIFs *Bardufoss storhall* for fotball, friidrett, klatring, styrketrening med mer. I området fins blant annet utendørs kunstgressbane, lysløyper, rulleski-traséer og arena for skiskyting. Området inkluderer også Bardufoss ungdomsskole og nye Bardufoss videregående skole, som tilbyr både studiespesialiserende og yrkesfaglige programområder. I Næringshagen tilbys det distribuert universitetsutdanning så vel som utdanning for fagopplæring og øvrige kurs for voksne.

REGISTRERINGSSENTRAL FOR HISTORISKE DATA (RHD)

I Næringshagen ligger den nasjonale enheten RHD, som har som hovedmål å gjøre nasjonale folketellinger, kirkebøker og matrikler digitale og tilgjengelige for moderne teknologi og Internet. Hvis du er interessert i slektsforskning, kan RHD være verdt et besøk. Sjekk rhd.uit.no.

OLE REISTAD – FLYVER OG IDRETTSMANN

På Rustahøgda ser du Ole Reistads minnesmerke, avduket i 1958. Oberst Reistad var sjef på Bardufoss flystasjon etter andre verdenskrig og bidro også betydelig i det sivile samfunnet i løpet av sine fem år i Målselv. Siden 1958 har Reistadløpet årlig blitt arrangert til ære for den olympiske mesteren og foregangsmannen for luftfart på Bardufoss. Reistadløpet, som starter på Setermoen og med Rustahøgda som målområde, er en del av den internasjonale turneringen Visma Ski Classics.

Samme avkjøring på Rustahøgda og Ole Reistads vei til høyre bak Næringshagen tar deg til Bardufossstun, et hotell, kurs- og treningssted eid av Norges idrettsforbund. Parkeringsplassen kan også være startpunkt for turer på ski eller til fots. Pokaler og medaljer vunnet av kombinertmestrene Bjarte Engen Vik, Sverre Stenersen og Emil Kvanlid fra Målselv er utstilt her. Nå for tida er det langrennsløperen Erik Valnes fra BOIF som deltar med eliten på de internasjonale skiarenaer.

De neste to rundkjøringene tar deg til Andselv eller Sørreisa. I bunnen av Rustabakken tar du først til venstre, så til høyre for Bardufoss sentrum, Andselv, eller neste utkjøring mot Sørreisa. Da kommer du straks til Andsvatnet, kommunens drikkevannskilde, og til Bardufoss sentralskytebane. Det første landsskytterstevnet i Målselv ble arrangert her.

BARDUFOSS SENTRUM

Bardufoss sentrum, Andselv, ligger bare 1 km unna flyplassen. Derfra når du resten av verden via direktefly til Gardermoen. På Andselv finner du kaféer og spisesteder og Bardufoss hotell. Vinmonopolet ligger ved Rema1000. Voigts er en spesialbutikk for jakt og fiske, og ser du etter lokale handarbeidsprodukter, kan du besøke Husfliden. Apotek finner du i COOPs avdeling i sentrum.

På Andselv ser du veteranmonumentet *Touchpoint*, designet av kunstneren Alvin Jensvold og avduket av Kong Harald V i 2011. Monumentet får spesiell oppmerksomhet på Veterandagen 8. mai. I mai kan man delta i Veteranmarsjen (5, 10 eller 20 km), der første gangs deltakere får medalje med dette monumentet som motiv. På samme sted finner du informasjon om Krigshistorisk landskap.

Like ved står et minnesmerke over oberst Ole Reistad, reist av frivillige flysoldater på nasjonaldagen 1995.

E6 gikk gjennom Andselv til den nye E6-traséen gjennom Fagerlidal ble åpnet i 1998. Da ble det samtidig bygd fem rundkjøringer ved Andselv og flere overgangsbruer. Den gamle steinbrua på Andselv ble bevart og senere restaurert på lokalt initiativ. Under krigen kunne opptil 6000 militære kjøretøy passere brua i døgnet. På elva kan du se en modell av Fossmotunet om sommeren.

FAGERLIDAL

Området like nord for Andselv heter Fagerlidal. Her ryddet Lasse Olsen og sønnen Ole Lassesen land til det første gårdsbruket i Målselv. De kom fra Gudbrandsdalen i 1789 og kalte det Fagerlidal. Utsikten fra øverste lia over dalen er fager og krones av Istindan, 1489 m over havet. De seneste årene er området blitt et populært sted for boligbygging. Den lokale barneskolen for Bardufoss ligger i Fagerlidal, og hvis du behøver en bukett til en venn, så er Fagerlidal gartneri med drivhus rett nedi bakken.

ANDSLIMOEN

Andslimoen er et vekstområde i Bardufoss og er framfor alt kommunens største område for industri, bilsalg og plasskrevende produkter. Her er et logistikkcenter for Posten. *Nortura*, landsdelens største kjøttvareprodusent, ble etablert her i 1988. *Lians Caravan og Fritid* er av landets aller største innenfor sitt område.

Målselvsenteret er det største kjøpesenteret i kommunen.

HELSESENTERET

Om du kjører den gamle riksveien gjennom Fagerlidal eller tar av til venstre på E6 ved rundkjøringen på Andslimoen, kommer du til det kommunale helsesenteret med sykehjem og legetjeneste. Like ved ligger den offentlige tannklinikken, som også er universitetsklinikk. Nærmeste apotek er nå i *Målselvsenteret* på motsatt side av E6.

TROMS SAMESKOLE OG HARALDVOLLEN LEIRSKOLE

Inne i skogen mellom helsesenteret og Lians Caravan ligger en liten grunnskole for samiske barn i regionen: *Tromsaa sámeskuvla*. Deres hovedmål er å bevare og vedlikeholde samisk språk ved å gi barna et best mulig læringsmiljø, og det undervises etter samisk læreplan. Skolen ble først opprettet i 1983 på Haraldvollen. Ny skole med samisk arkitektur og farger ble bygd i 1997.

Haraldvollen finner du også med utgangspunkt i rundkjøringa på Andslimoen. Leirskolen og kurscenteret ligger ca 800 meter nedenfor E6, i vakre omgivelser ved Målselvas bredd. Der arrangerer Røde Kors leirskole for elever og for barn med spesielle behov fra nær- og fjerntliggende kommuner.

RUTE 2: BUKTAMOEN - KARLSTAD

Når du fortsetter langs E6, kommer du til krysset Buktamoen. Der ser du Måselva, og du må bestemme deg for å fortsette rett fram på E6 eller ta av til venstre i retning Finnsnes og Senja på Fv 855. Det sistnevnte valget er vår Rute 2 og fører deg gjennom flere måselvbygder.

Rossvoll var den første rydningen valgt av de tidligste innflytterne i 1788. Der kan du ta av til venstre og kommer da til Møllerhaugen med et flott turområde. På familiegården *Myra Gård* får du nært bekjentskap med husdyr, og tamme lama og alpakka. Barn kan også få en ridetur.

3-4 km fra Rossvoll kommer du til *Karlstad*. Der er *Jowa*, en spesialbutikk for sykler, motor, fiske og fritid. Tar du til høyre ved Karlstad-krysset, er du på tur til Kjerresnes og nær Måselvas utløp. Her lå den første gravlunden i Måselvdalen som var i bruk mellom 1810 og 1823. Tidligere var det ferge over elva mellom Karlstad og Gullhav. I dag er det en isbru om vinteren, en klarert passasje for biler. 31. mars 1919 ble en spennende dag på elva her. Den første flylandingen i Måselv noensinne skjedde på elveisen. Med det samme skolebarna fikk øye på flyet, la de vei på ski mot elva. De måtte se den mirakuløse maskinen. Læreren klarte ikke å stoppe dem, men ble straks blid da han fikk være med på en liten flytur.

Når du returnerer til Buktamoen, tar du til venstre inn på E6. Da krysser du straks Måselva.

RUTE 3: OLSBORG – MÅLSNES OG AURSFJORD

MELLOM BRUENE

Idet du krysser Måselva på E6, ser du til høyre den gamle Måselvbrua, som ble åpnet i 1939 og representerte en ny type konstruksjon for sin tid. Brua måtte bygges med klaring for enmast-båter. Den gamle hovedveien gjennom landet gikk over denne smale brua til nybrua var på plass i 1974.

Rett fram ved E6 får du straks øye på kunstverket *Måselv Varde*, designet og bygd av italienske Alfio Bonanno som kommunens Tusenårssted. 250 store steiner og 12 brente furuer ble i 2004 et kontroversielt kunstverk, men etter hvert et kjært syn for både lokale beboere og alle som kjører hovedruta gjennom landet. Verket er faktisk ett av 200 fra hele verden presentert i boka *Destination Art* (Thames and Hudson). Du kan parkere ved elva, nær kunstverket. Stopper du der på en lørdag, vil du kanskje møte lokale entusiaster som tenner bål ved varden for jernbane til Troms.

Nærmeste bakketopp bak varden, nedenfor Takelvia boligfelt, er *Trollhaugen* med bronseskulpturen *Nybyggerkona*, laget av Per Ung og avduket av Kong Olav 5 i 1988 da han besøkte bygda i forbindelse med 200-årsjubileet for innflyttingen. Monumentet reflekterer varme, kjærlighet, hardt arbeid, enkle kår og karakteriserer livet til kvinnene i pionertida da familiene slo seg ned i fjerne skogsområder under en arktisk himmel.

På flukt nordover fra tyske angripere ankom unge kronprins Olav, hans far Kong Haakon 7 med adjutanter det røde huset på Trollhaugen den 1. mai 1940. Vertskap var dengang Kurt Ragnvald Bakstad Røine. Tyske fly slapp flere bomber like ved, men heldigvis først etter at Kongen og Kronprinsen hadde forlatt.

Innvandrebautaen ved enden av gammelbrua ble reist til minne om de første bosetterne og fogd Jens Holmboe, som satte i gang den første bosettingen av Måselvdalen. Holmboe var født i Lesja, vest for Dombås. Som fogd for Senja og Tromsø reiste han gjennom Måselvdalen og fant at landet ville passe perfekt til et nytt sogn. Og slik skulle det snart bli.

OLSBORG - HØGTUN KULTURKLYNGE

Rett etter Målselvbrua kan du ta av til venstre og inn på Fv 854. Da krysser du straks Takelva, kommer til Olsborg og kan fortsette til Målsnes eller Aursfjord og Malangen. På Olsborg ser du gamle *Olsborg gjestestue*. Bygningen minner oss om travlere tider da Olsborg var et trafikknutepunkt for hundrevis av elever år etter år, helt til de to videregående skolene i nærheten ble nedlagt i henholdsvis 1982 og 2018. I dag er Olsborg mest et handlested for lokalbefolkninga, men reisende anbefales å besøke *Gullgruva*, som selger lokale håndarbeidprodukter eller *Retro*, gjenbruk klær. På Olsborg ligger redaksjonen til lokalavisa *Nye Troms*, som i hovedsak dekker kommunene Balsfjord, Bardu og Målselv.

Det tradisjonelle og velkjente skolestedet Høgtun ved Olsborg er nå overtatt av kommunen og blir omorganisert til bruk for prosjektet *Høgtun kulturklynge* for institusjoner og bedrifter innenfor musikk, kunst, design, håndverk, lokal mat, kurs osv. Det blir et kulturelt samlingssted både for lokalbefolkningen og hele regionen. Folkemusikk Nord og Kalottspel har kontor og øvingslokaler her.

Ved avkjøringen til Høgtun ser du *Prolog jernbanestasjon*, som promoterer nasjonal jernbane til Troms. Det er et privat initiativ av Hilde Sagland. Hit inviteres politikere og andre for å møte entusiaster for Nord-Norge banen.

NASJONALT SENTER FOR NORDLANDSHEST/LYNGSHEST

Nasjonalt senter for Nordlandshest/Lyngshest ligger like bortenfor Høgtun. Senteret tilbyr staller, en stor innendørshall og utendørs travbaner. De tilbyr kurs i hestehold og trening og organiserer arrangementer. Nasjonalt har de et viktig ansvar for å videreføre hesterasen lyngshest/nordlandshest.

Fra Olsborg-krysset går fv 854 videre til Målsnes, hvor denne veien ender. Dette var tidligere den mest brukte veien til Tromsø der man først kjørte med hest til Målsnes og siden med båt til Tromsø. "Komsen," en jektliggende båt ble brukt til frakt av jordbruks- og skogbruksprodukter og andre varer.

På Målsnesveien vil du først passere avkjøringen til *Olsborgmoen*, et boligområde med barneskole og barnehage. I et par tiår (1959-1982) fikk tusenvis av ungdommer i regionen utdanning her. Her lå nemlig *Målselv statsrealskole* og *Olsborg videregående skole*, begge historie nå, men svært mange fra nord har fortsatt gode minner herfra. Den gamle skolebygningen er nå revet.

MÅLSELV KIRKE

Ca 4 km fra Olsborg ligger Målselv kirke, hovedkirka i kommunen. Det du nå ser, er den tredje kirka på stedet, vigslet i 1978. Den opprinnelige kirka fra 1829 var en åttekantet bygning som snart ble altfor liten for menigheten. Den ble revet og auksjonert. I 1833 kunne man høre salmesang fra den neste kirkebygningen her, men så skjedde det tragiske at den i 1972 tok fyr etter et lynnedslag. Dagens kirke er ei naustkirke i betong. Altertavla og glassmaleriet er laget Ulf Dreyers verk. Den vakre glassmosaikken og motivene er alene verdt et besøk. Kirka er kjent for sitt velklingende orgel og god akustikk. Utenom gudstjenester og konserter er kirka åpen for besøkende mellom kl 8 og 15 på virkedager.

Den gamle prestegården på Storbakken rett ovenfor veien ble bygget i 1856. Dette er et av de eldste bevarte husene i Målselv. Stabburet som tilhørte gården er nå flyttet til Fossmotunet, nedenfor Bardufoss lufthavn.

GULLHAV

Dette stedet var landested for ferga over Målselva til en ny vei mellom Karlstad og Buktamoen stod ferdig i 1952. Ferga var en uunnværlig forbindelse til og fra Finnsnes. I dag kan man bruke "isbrua" til Kjerresnes/Karlstad når isen er meldt sikker.

LUNEBORG

Fra Luneborg ser du *Fagerfjell* og *Vassbrunskaret*. Der er også minnesmerket etter Ole Absalonsen, den første innflytteren til dette området. Han var født i Selbu (Trøndelag) i 1788 og slo seg ned her i 1821. Ole Absalonsen var hovedtømrer da den første Målselvkirka ble reist (se ovenfor). Hovedrennet for hopp i Nord-Norge ble arrangert i Luneborgbakken i 1952, og Landsrennet i 1954. Kombinertkongen fra Målselv, Sverre Stenersen, har bakkerekorden på 62,5 meter.

MÅLSNES

Etter Luneborg passerer du Grunnes og kommer til Målsnes, den eldste gården i Målselv. De første nedtegninger om Målsnes er datert 1643. Målsneshalvøya var tradisjonelt beiteområde for reinsdyr. Det er dokumentert at det var samisk tømring og båtbygging i Malangen-området før migrasjonen fra sør. På vei ut mot Målsnes finner du et fiskested for funksjonshemmede, der du kan bruke rullestol ut på utstikkeren i elva. Ved Koris, ytterst på neset kan du nyte synet av Malangsfjorden og kanskje midnattsola? I den gamle skolestua på eidet finner du en utstilling av historiske bilder og objekter. Varto er et fint turmål i lett terreng.

AURSFJORD - SØRFJORDEN

På retur fra Målsnes kan du ta til venstre ved Minde. Da kjører du mot Aursfjord og Malangen. Herfra kan du faktisk kjøre så langt som til Tromsø by via Ryatunnellen og Kvaløya. På sensommeren kan du i Minde-krysset finne en ubemannet salgsbod med lokalproduserte grønnsaker. Da er da bare å plukke og betale i en boks på veggen, eller vippse.

AURSFJORDSAGA

På vei til Aursfjorden kommer du til et kryss med avkjøring til Storsteinnes. Når du der bare velger å fortsette rett et par kilometer, kommer du til den gamle oppgangssaga, som er blitt restaurert. Aursfjordsaga er i dag en stor attraksjon. Den ble bygd her ved Lakselva i 1796 og har en svært interessant historie. Hvis du er heldig, kan du se saga i bruk. Dette er et flott sted for en rast, en spasertur i fjæra, eller kanskje bading?

Nå kan vi returnere til Olsborg. Ta da til høyre inn på E6 før du igjen tar til venstre ved Målselv varde. På Fv 854 kan du starte Rute 4 til Moen, Myrefjell, Rundhaug, Øverbygd, Rostadalen og videre til på vår Rute 5 til Øvre Dividal nasjonalpark, Rute 6 til Kirkesdalen før retur på Rute 7 til Bardufoss.

RUTE 4: OLSBORGBRUENE - ROSTADALEN

På Fv 854 tar vi deg videre fra Målselv varde og opp gjennom dalen. (Varden og andre severdigheter mellom bruene ble beskrevet ovenfor da turen gikk fra Bardufoss til Buktamoen.) Vi skal nå gjennom noen av de fineste landbruksområdene i landsdelen, og du kan nyte synet av fjellene Istindan og Alappen i sør og sørvest. Alappen er høyest med sine

1491 m over havet, to meter høyere enn Istindan.

MOEN

På tur over Moen får du et inntrykk av de tradisjonelle og vakre trebygningene etter migrasjonen. Moen var lenge hovedsenteret i Målselv, både innen handel og offentlige tjenester. Bare noen gårdsbruk og bedrifter er igjen. *Statskog Troms og nordre Nordland*, samt Montar har virksomhet på Moen.

Moen mølle ble brukt mellom 1916 og 1950, senere restaurert og reåpnet til musealt bruk. Opprinnelig var den på Olsborg, men ble flyttet hit i 1925. Allerede i 1922 hadde den elektrisk motor, -den første i Troms fylke. Den originale motoren, en amerikansk bensindrevet Orion, er funnet og returnert til mølla. Det er kun visninger her ved annonserte arrangementer.

KOMMUNEHUSET

Kommunens rådhus er fortsatt på Moen. Den første administrasjonsbygningen kom opp i 1863. I dag er det 23 politikere i kommunestyret, som vanligvis samles i plenum sju ganger i året. Bare ordføreren er fulltidsengasjert i politisk arbeid.

Rett innenfor inngangen til kommunehuset er det en utstoppet brunbjørn, som ble felt i Kirkesdalen i 1984. Inntil da var den sist felte bjørnen i Målselv den som ble skutt i 1896. Utenfor kommunehuset er det et minnesmerke etter Meier Foshaug, som ble stortingsrepresentant i 1903.

Tsjekkerlunden er til minne om dem som ble holdt i fangenskap her under andre verdenskrigen. Dette minnesmerket, som du finner på høyre side ca. 200 meter bortenfor kommunehuset, ble reist i forbindelse med fredsmarkeringen i 1995.

Så kommer du straks til Fredriksberg, som før bruene ble bygd hadde en sentral funksjon som fergested mellom Moen og Andslimoen. I dag kan det på vinteren være en "isbru" over Målselva.

NORGES RÅESTE BAKKELØP

12 km før Rundhaug kommer du til Rognmo. Der finner du *Aurora Husky*. Tar du til venstre inn på den brede veien ved foten av Myrefjell, kan du følge den svingete, men solide bilveien opp Målselv fjellandsby. Denne ruta har siden 2012 blitt brukt til *Norges råeste bakkeløp*, og noen år er veien siste del av en dagsetappe i det internasjonalt kjente *Arctic Race of Norway*, som årlig arrangeres i nord og blir fjernsynsoverført til flere hundre land. Begge disse løpene trekker tusenvis av tilskuere til Fjellandsbyen.

MÅSELV FJELLANDSBY

Målselv Fjellandsby i Myrefjell ble åpnet i 2007. Det er et fritids- og turistsenter for alpint og andre friluftaktiviteter. Folk fra hele regionen kommer normal hit med bil, men Bardufoss lufthavn ligger jo bare en halvtime unna for langveisfarende. Målselv fjellandsby tilbyr overnatting i hytter og romslige leiligheter, ja liketil transparente telt for å oppleve nordlyset liggende. De har skitstyr og de serverer mat og drikke. Det er parkering og oppstillingsplass for campingvogner og bobiler nede i fjellsida, ved enden av skiheisen. De fleste hyttene i Myrefjell er privateide.

BASECAMP NORD

Ved Fjellandsbyen ligger *Basecamp Nord*, et søsterselskap til Rundhaug gjestegård, i tidligere lokaler til Blånisselandet. De har ti soveenheter inne (campingvogn/telt, noen med dobbelseng), Loftet Bar, Game Room, og leirbål ute. De tilbyr lokaler for møter, mindre konferanser og selskaper. Ellers åpent i helgene, om så bare for utsikten og en god hamburger.

Tilbake nede ved veikrysset kan du fortsette på fv 854. Ved Maukdal kan du se hvordan Målselva svinger seg på slettene i dalen.

RUNDHAUG

Ferkvannsfisk var en svært viktig matressurs for både samer og innflyttere. Så skulle engelske lorder og europeiske notabiliteter spre det gode ryktet for verden om kombinasjonen “Sportsfiske – Målselva – Rundhaug”. Rundhaug har de siste tiårene arrangert flere festivaler og aktiviteter som også har trukket langveisfarende til *Rundhaugmartna’n*.

Kalottspel er en internasjonalt anerkjent folkemusikkfestival som vanligvis arrangeres i august.

RUNDHAUGBRUA

Den første Rundhaugbrua var en privatbygd trekonstruksjon, åpnet i 1884. Den ble dessverre tatt av isen en maidaag i 1893. Ei ny 90 m lang hengebru kom på plass i 1913, men bare brukarene er tilbake av den. Dagens bru ble bygd midt på 1950-tallet. Brubyggingen måtte tidvis stoppe om vinteren fordi jernboltene knakk av kulde og trykk når vekta eller trykket ble for stort. En gang ble temperaturen målt til -51°C (!).

RUNDHAUG GJESTEGÅRD

Rundhaug gjestegård er et veletablert hotell i særegen stil og atmosfære. Det ligger sentralt på Rundhaug ved fv 87 med restaurant og pub. Det er gode fiskemuligheter i elva i dette området. 500 m opp i bakken fra gjestegården er det ei grotte, -en bunker fra andre verdenskrig, som også blir brukt til konserter.

NORDMO GÅRD

Når du fortsetter mot Øverbygd, passerer du på din høyre side *Bondeheimen*, et landlig samfunnshus og danselokale fra 1917. På venstre side, oppå bakken, vil du se heimgården til den verdenskjente operasangeren og musikkprofessoren *Aase Nordmo Løvberg (1923-2013)*. Ildhuset på denne gården fungerte fra 1915 som første meieri i dalen. Ole N. Nordmo hadde utdannet seg til fagmann innen meierifaget og ble en viktig ressurs også for etablering av meierier ellers i fylket. I en periode på 65 år var Bakkehaug meieri på Rundhaug, fra 1924 og fram til det i 1989 ble innhentet av sentraliseringen.

Nordmo kirkegård ligger 2 km fra Rundhaug. Den ble etablert i 1838 og en del av Nordmos landeiendom.

TRANGEN

Trangen er et av de beste fiskestedene ovenfor laksetrappa, Målselvfossen. Fra 1922 var det utrolig nok et ysteri her, helt på kanten mellom veien og juvet.

ØVERBYGD KIRKE

Øverbygd kirke ligger 12 km fra Rundhaug. Den ble bygd i 1867 og er den eldste kirken i kommunen. Den er formet som et langskip og bygd av store tømmerstokker. Altertavla er

malt av Hjalmar Pedersen fra Tana i 1937. Det bibelske motivet er “Jesus metter 5000 i ødemarken.” Leiv B. Lund har formet krusifikset og de fire brudestolene i tre. Gudstjenester blir holdt her en gang i måneden. Monument utenfor kirken er til minne om soldater fra bygda som døde på vakt under andre verdenskrig.

JUTULSTENGET

Ifølge sagnet var det en kjempe i fjellet Vesleruten som kastet store steiner i elva for å demme den opp. Før han rakk å bli ferdig, kom sola opp, og borte var han. Men kjempesteinene ligger ennå i elva. Jutulstenget er derfor vanskelig å passere med båt.

ØVERBYGD / SKJOLD

Øverbygd og omegn var tidligere en egen kommune, men slo seg igjen sammen med Målselv i 1964. Tettstedet Øverbygd tilbyr butikker og service for både lokalbefolkningen og tilreisende. Svært mange familier fra regionen har hytte i dette området som de jevnt besøker.

I Øverbygd ligger *Skjold* garnison, blant annet med “2. bataljon” og en egen leir for allierte styrker, som tidvis trener i området. Ved Haraldshaugen, nær Bjørkeng skole er det et minnesmerke over falne russiske soldater. Det var en russisk fangeleir her under andre verdenskrig.

FILM CAMP

Ved tidligere militære Holmen leir er det et minnesmerke over den første innflytteren til Øverbygd, Tomas Tomassen (omkring 1770). Denne elveøya Holmen er nå base for FilmCamp, et regionalt ressurs- og infrastrukturelskap for film og TV-serier. Så langt har FilmCamp bidratt i produksjonen av av mer enn 50 filmer, som *Kautokeinoopprøret*; *Den tolvte mann*; *Kings Bay*. Nå produseres *Slaget om Narvik*.

Så kan du eventuelt følge fv 857 via Takvatn til Heia og E6 – en strekning på 21 km. Fv 87 går gjennom Tamokdalen til E6 nord for Nordkjosbotn i nabokommunen Balsfjord. På vår Rute 3 følger vi sistnevnte i retning Holt, Dividalen og Rostavatnet.

ØVERBYTUNET

2 km fra Øverbygd i retning Holt ser du Øverbystua, et velbevart hus fra 1870-årene. Tunet ble utvidet på slutten av det 19. århundre. Gården har vært en naturlig møteplass for lokalbefolkningen: Ungdomsklubb, møter, band-øvinger. Samlinger av forskjellig slag blir holdt her i hovedhuset, skolebygningen og snekkerboden. Øverby er også møtested for aktiviteter i Øverbygd Husflidslag. Gården kan besøkes.

RÅVATNET SKYTEBANE

Ved Råvatnet skytebane blir Landsskytterstevnet arrangert hvert tiende år. Av alle nasjonale sportsmesterskap er det dette som samler flest deltakere. Sist ble det arrangert her i 2016. I 1996 fikk man her oppleve at den lokale favoritten Tor Erik Fosli fra Målselv ble “Skytterkonge” for første gang av tre i karrieren. Og nettopp her fikk publikum i 2006 oppleve at en kvinne, Mette Finnestad fra Søgne, ble første “Skytterdronning,” – best av alle uansett kjønn. Øvre Målselv Skytterlag har vært aktiv siden 1878 og er årlig vert for en rekke lokale, regionale og nasjonale konkurranser.

HOLT

Holt er lite sted med butikk, bilverksted, og et kommunalt helsesenter for øvre del av kommunen. Her kan du ta av til høyre mot Dividalen. Hvis du kjører rett fram og så til høyre ved neste kryss, over Tamok-brua, kommer du til Lille Rostavatn. Du kan kjøre rundt vatnet. Tar du til venstre etter brua, kommer du til Kongsvoldtunet etter 4 km.

KONGSVOLDTUNET

Kongsvoldgården fra 1800-tallet er nå et bygdetun med bygninger og inventar. Det ble åpnet 23.juni i 1990 og består av hovedhuset Kongslitua, Veslestua, stabbur, låve, smie og den privateide Kongsvoldstua. I tillegg er en husmannsstue flyttet hit. Tunet ligger idyllisk til ved Lille Rostavatn. Åpent for omvisning på sommeren, og da er det også flere organiserte aktiviteter, som *Kongsvolddagan* i juni.

ROSTADALEN CAMPING

Hvis du fortsetter rundt Lille Rostavatn og krysser Rostaelva, finner du en helårs campingplass, som du kan ha som startpunkt for en fisketur, en fjelltur i vakker natur, som for eksempel til *Tverrelvfossen*, nær Rostaelva, som kommer fra Store Rostavatn ved svenskegrensen.

RUTE 5: HOLT – ØVRE DIVIDALEN NASJONALPARK

Når du har returnert til Holt, kan du ta til venstre mot Dividalen, 34 km til Frihetsli. Så er det bomvei videre til parkering og rasteplass, der du kan starte til fots inn i Øvre Dividalen Nasjonalpark.

DRONNINGA PÅ DIVIÅSEN

3-4 km etter avkjøringa ved Holt, på den gamle Dividalsveien, 300 m fra dagens vei, kan du beskue den urgamle majestetiske furua *Dronninga på Diviåsen*, en fredet skikkelse i måselvlandskapet.

21 km fra Holt kan du ta til venstre og følge en anleggsvei helt opp til *Devddesjávri*, innsjøen du kommer til ved veienden etter 8-9 km. På veien opp kan du stoppe og besøke tre grotter som ligger over hverandre i Devddesjohka, som renner fra Devddesjávri til Divielva. Ha med lommelykt, gummistøvler og regntøy på oppdagelsesferden!

DIVIDALEN CAMPING

Omlag 22 km fra Holt ligger *Dividalen Camping*. Noen få km fra campingplassen finner du *Høgskardhus*, en fiskeplass tilrettelagt for funksjonshemmede, og en isfiskeløype for snøscooter.

JETTEGRYTER

Omlag 5 km fra Høgskardhus kan du se noen fantastiske jettegryter i fossen. Det går ei bru over elva slik at du får god utsikt både oppover og nedover elva. Ved veienden i Dividalen kan du følge elva nedover mot Finnbruene til flere praktfulle jettegryter.

DEVDDESVUOPMI – SAMISK KULTURLANDSKAP

Ved arkeologiske utgravninger ved Devddesjávri/Dødesvatnet, er det gjort funn fra eldre steinalder, 6-7000 år gamle. I lange tider har rein vandret for å beite på begge sider av den svensk-norske grensen. Og med reinen har også mennesker hatt sitt tilholdsted her. Området er svært rikt på samiske kulturminner over en lang tidsperiode.

7 km inn mot Devddesvuopmi finner du den gamle vår- og sommerboplassen *Lainiovuoma* sameby, der opptil elleve svenske flyttsamefamilier bodde i perioden 1923-1939, før verdenskrigen startet. Målselv kommune har rekonstruert en del av installasjonene på boplassen, blant annet en gamme som er et fint besøks- og overnattingssted. Fra vatnet går det to isfiskeløyper for snøscooter innover fjellet.

ØVRE DIVIDALEN NASJONALPARK

I 1971 ble ei villmark over 750 km² fredet som nasjonalpark i Øvre Dividal. Hensikten er å bevare et område med typisk innlandsnatur i den nordlige landsdelen. Øvre Dividal er en av landets mest verdifulle nasjonalparker, fordi den omfatter så mange forskjellige landskapstyper med et rikt dyre- og planteliv. I det omkring hundre kvadratkilometer store *Havgavuopmi* gjelder strengere fredningsbestemmelser. Her er all jakt forbudt.

Øvre Dividal har innlandsklima med relativt varme somre og kalde vintre. Den første snøen kan komme i september og kan bli liggende til ut i juni. Til gjengjeld kan det bli svært varmt om sommeren. Øvre Dividal er beiteområde for store flokker tamrein, men også de store rovdyrene våre streifer i området: Bjørn, gaupe, jerv og ulv.

Hovedvassdraget er Divielva. Det kommer sidelever fra både øst og vest. Fjellene i nasjonalparken rager fra 1000 til 1600 m over havet. Rundt tregrensen, 6 -700 m over havet, er det store myrområder. Troms turlag og Den norske turistforening har fem hytter i Dividalområdet. Det er merkede løyper mellom hyttene, så det skal være lett å finne fram, sommer som vinter i dette praktfulle turområdet.

RUTE 6: SKJEGGENESBRUA- KIRKESDALEN

Tilbake på Holt tar vi deg videre i retning Øverbygd/Skjold. På tur mot Bardufoss kan du etter noen få kilometer ta av til venstre over Skjeggenesbrua. Du kan nå følge veien på andre siden av elva, og snart kjører du over Målselvs prærie, *Alapmoen*. Ved neste veikryss må du for Rute 6 ta til venstre i retning Kirkesdalen.

OFFTRACK EXPERIENCE

Ved Svendborg ved inngangen til Kirkesdalen finner du bedriften *OffTrack Experience*, som har spesialisert seg på friluftaktiviteter og tilbyr kurs og turer både sommer og vinter; fjellturer, skiturer, elvepadling. Dette er et perfekt startsted for en villmarkstur.

KIRKESDALEN

Du følger sideveien 20 km innover til *Bjørkåsen* og ser *Kirkestinden*, som strekker seg 1681 m til værs. Ved Ryengbrua kan du kjøre videre innover til Iselvdalen, som ennå holder i hevd tradisjonsrik seterdrift. Dikteren *Arne Lyngås*, bodde i Kirkesdalen: *Sildrebekken* (1979) *Kuppulsten* (1994).

I 2020 kom det opp et *Elvis-museum* her: I et foreløpig uvigslet kapell, en tro kopi av det første kapellet Elvis Presley spilte i, har paret Torstein og Monica Fjerdingen Iselvmø på sitt feriested ei unik samling Elvis-souvenirer. Om de ikke har annonsert åpning, kan det jo hende det passer at du får kikke innom på en sommerdag.

BRENNEVINSSTENEN

Brennevinstenen er ei stor steinblokk på høgkant. Historia forteller at de første gårdbrukerne møttes her for å enes om fordelinga av nyinnkjøpt brennevin på kagger. Etter at både karene

og brennevinet hadde funnet veien opp på steinen, ble også stigen trukket helt opp og ikke sluppet ned igjen før de var enige om fordelingen.

RUTE 7: KIRKENESMOEN – MÅLSELVFOSSEN OG BARDUFOSS

Fra Kirkenesmoen kan du eventuelt kjøre til Rundhaug og returnere på vår rute 4 tilbake til E6 hvis du skal videre nordover. På vår Rute 7 tar til venstre når du kommer til kapellet på Kirkesnesmoen og følger fv 87 mot Bardufoss.

KIRKESNESMOEN KAPELL

Til venstre ved krysset ser du Kirkenesmoen kapell, innviet i 1975. Lyst, varmt interiør og enkelt møblert. Her er det gudstjenester en gang i måneden. (En kuriositet: Morfemet kirke i Kirkenesmoen har egentlig ikke noe med kirken å gjøre, men kommer av samisk *geadgge*, som betyr stein, akkurat som med Kirkesdalen ovenfor (steindalen).

MÅLSELVFOSSEN

Ta til høyre på fv 87 og følg veien 3 km nedover til Målselvfossen. Den 110 km lange Målselva er den lengste elva i Troms og viden kjent for laksefiske, men her svømmer også ørret, røye og harr.

I 2003 kåret NRK/Nitimens lyttere Målselvfossen til "Norges nasjonalfoss." Over et strekk på 600 meter har elva et høydefall på 22 meter med enorme vannmasser over tre nivåer. Kulpen under fossen er internasjonalt kjent. I 1910 ble laksetrappa bygget, en av Europas lengste i sitt slag. Den gjør det mulig for laksen å svømme ytterligere 70 km oppover dalen, helt til Divifossen blokkerer for videre passasje. Et "laksesjå" er bygd for at besøkende skal kunne se vill laks på tur oppover. Vannstanden har mye å si for godt fiske: Ved flom eller lav vannstand er det normalt dårlig fiske. Vanligvis er det normal vannstand rundt midten av juli. Beste sesongen for laks nedenfor fossen er fra sankthans og ut juli måned. Ovenfor fossen er det best å fiske fra 20. juli og til slutten av fiskesesongen.

MÅLSELVFOSSEN TURISTSENTER

Fra Målselvfossen turistsenter får du et vakkert overblikk over fossen og kulpen. Er du heldig, kan du også se en sportsfisker fange laksen. Kanskje du vil prøve sjøl? Husk bare å kjøpe fiskekort, og vær oppmerksom på at det selges et begrenset antall per dag. Turistsenteret tilbyr møterom for konferanser og overnatting i moderne hytter. Alternativt kan du sette opp bobilen, campingvogna eller teltet ditt på området.

NEDRE MÅLSELVFOSSEN FERIESENTER

500 m ned bakken finner du nok et overnattingsted nær Målselvfossen. Nedre Målselvfossen feriesenter er en helårs campingplass med små hytter. Årlig arrangerer de countryfestival i månedskiftet mai-juni. Senteret har gode fasiliteter for kurs og konferanser. Fiskekort kan du også kjøpe her.

Returner nå mot Bardufoss. Ta til høyre når du er tilbake på fv 87.

FOSSHØGDA GÅRD

Til venstre på bakketoppen ser du Fosshøgda gård. Bondeungdomslaget (BUL Tromsø) har eid gården siden 1950 og tilbyr overnatting. Det er gode fiskemuligheter, og *Fossmotunet bygdetun* og natursti ligger i gangavstand.

BARDUFOSSEN OG BARDUFOSS KRAFTSTASJON

Omtrent 500 m fra Fosshøgda gård krysser du Bardufossbrua. Fra Bardufossen er det ikke langt til stedet der Barduelva renner inn i Målselva. Den første kraftutbygginga her startet i 1920 da det ble bygd en dam like ovenfor fossestupet. Utbyggingen av Kvernhusfossen startet i 1947. Du kan også følge en kultur- og natursti fra Fossmotunet nedover og opp langs fossen med utsikt over fossefallet, som også uten vannføring er imponerende med sine jettegryter.

FOSSMOTUNET

Fossmotunet ble offisielt åpnet i 1963. Samlingen bestod dengang av hovedbygningen *Fossmotua*, smia og et utvalg gamle gjenstander. Siden har bygdetunet fått tilført langt flere gjenstander og verktøy, et stabbur, en gammel skolebygning, den første butikkbygningen i Målselv og det imponerende Sandeggenfjøset fra Kirkesdalen. For kort tid siden ble en statue av **Aase Nordmo Løvberg** satt opp her. Fossmotunet er arena for flere arrangementer i løpet av året. I dag er tunet drevet av Midt-Troms museum i samarbeid med Fossmotunets venneforening.

BARDUFOSS PLANTESKOLE

Videre på høyre side ser du den regionale planteskolen for gran og furu, eid av Troms Skogselskap. Planteskolen ble på 50-tallet flyttet hit fra Skogbrukets hus i Fagerlidal.

BARDUFOSS LUFTHAVN

Skogrydding for flyplass startet allerede i 1935. Sivil flytrafikk startet i 1956 da SAS etablerte første helårsrute i fylket. Bardufoss var til 1963 nordligste endestasjon på Nordnorge-ruta. Passasjerer til Narvik, Tromsø og Harstad måtte fortsette pr buss. De som skulle til Finnmark ble befordret med sjøfly fra Andsvatnet. I mai 1963 ble stamruta forlenget til Kirkenes, og året etter fikk Tromsø sin flyplass. I dag trafikkerer både større og mindre fly over Bardufoss, som kombinerer militær og sivil trafikk. Så er landets eneste offentlige flyskole lagt hit: Luftfartsfag ved *University of Tromsø School of Aviation* (UTSA) tilbyr pilotutdanning til akademisk grad. Her er jevnlig også utenlandske studenter. Flyskolen startet her som et lokalt initiativ i samarbeid med SAS, Norwegian Aviation College (NAC). Bardufoss videregående skole har sin landslinje for flyfag her, og mange av dem fullfører her helt til fagbrev som lærling i Forsvaret eller sivile bedrifter som driver med vedlikehold av fly og helikoptre.

BARDUFOSS FLYSTASJON

En militærøvelse sommeren 1938 markerte begynnelsen på Bardufoss flystasjon. Ved krigens utbrudd i 1940, opererte både britiske og norske flyavdelinger fra Bardufoss, men kapitulerte sammen med allierte styrker i juni samme år etter en hederlig innsats. Tyskerne bygde ut flyplassen og brukte den som utgangspunkt for angrep mot de allierte konvoiene til Murmansk. Den 17. mai 1945 fikk legendariske oberst Ole Reistad kommandoen over flystasjonen. Etter at Norge ble medlem av NATO, ble det videre utbygninger, og i dag er Bardufoss flystasjon en toppmoderne flyplass med to helikopterskvadroner. Flyplassen spiller en viktig rolle i forsvaret av Norge og nordområdene.

SAMISKE STEDSNAVN

Mange steder i Målselv har navn av samisk opprinnelse, særlig innover i landet mot svenskegrensen. Kirkesdalen kommer for eksempel av *gead̄gge*, som betyr stein. Dividalen, av *dievaidd*, som betyr bakke. Alappen av *Allappai'se*, som betyr spurvefjellet. Tamok kommer av *dabmuk*, som betyr ørret. Og *Hattavarre* er hattefjellet. Dødesdalen kommer av *devdis*, og det betyr faktisk den fruktbare dalen.

24.6.2021

Det er vel mer kjent at *duodji* er samisk kunst og håndverk. Samefolkets dag er 6. februar og markeres på skolene og eventuelt ved andre arrangementer. Målselv er vertskap for Troms sameskole.

TRADISJONSRETTER I MÅLSELV

ELGHAKK

350 g elgkjøtt

ca 50 g innmat av elg

100 g løk

400 g poteter

Salt og krydder etter smak

Kok opp litt vann. Rensk og del løken og potetene i biter. Når potetene er ferdigkokte, ha i salt og krydder.

Servér med tyttebær og flatbrød.

RAKFISK

Av ørret eller røye. Sløy og rens fisken grundig. Legg fisken lagvis i bøtte eller kar, strø salt og sukker mellom lagene. 1 kg fisk, 100 g salt, ½ ss sukker for å få i gang autolyseprosessen (egenedbrytning ved enzymer, nærmest som ved osteproduksjon.)

Viktig: Pakk fisken tett for å unngå luftlommer mellom lagene! Fyll opp med saltlake, 40 g salt/liter vann. Lagre på et mørkt og kjølig sted (ca +4) og legg noe tungt på lokket. La stå i tre-fire måneder. Tørk fisken før du serverer den kald som hovedrett, sammen med varme, kokte poteter, eggerøre, rå rødløk, flatbrød. Herlig, men pass på at fisken ikke kommer borti jord. En urein prosess kan tilføre uønskede bakterier og botulisme!

GRAVLAKS

Del laksen i to fileter, som du legger med skinnsiden ned i en langpanne. Bland sammen sukker og salt og gni blandingen inn i fisken. Strø over pepper og dill. Drypp over akevitt eller druebrennevin. Legg den ene fileten over den andre. Dekk med plastfolie og sett på lett press, f. eks. et par tallerkener. Sett fisken kjølig i 3-4 døgn. Hell av laket og tørk av fisken med tørkepapir. Skjær i tynne skiver, og servér med sennepssaus og kokte poteter.

STOR KVITLIFSE

1 liter kulturmilk

1/3 liter rømme 20% fett

1 kopp sukker

1 kopp lys sirup

2 ss hjortetakksalt

Varm om sirup og sukker og tilfør rømme. Ha i hjortetakksalt og nok hvetemel til en lys deig. La den hvile en stund. Bruk kjevle og rull ut tynne lefser. Stek dem på takke/stor plate. Vendes én gang. Smør på en blanding av sukker, smør og brun geitost. Kan fryses i porsjoner.

TYNNKAKER fra Målselv

500 g smult

1 ½ kopp sukker

1 ½ ts salt

3,5 liter melk

1 kg hvetemel

200 g byggmel

½ ts knust anis

Bland 1 liter av melka og lag jevning av noe av hvetemelet. Kok opp resten av melka og ha på jevningen. Kok det godt! Ha på resten av melet under stadig omrøring til grøten er kokt. Tøm i en annen kasserolle og la stå til neste dag. Rør i deigen av og til, til den blir kald. Tildekk slik at det ikke blir skorper. Deigen bakes ut i tynne leiver, som skjæres ut i firkanter på 10 cm. Stekes på begge sider ved svak varme til den blir gylden og sprø.

RØMMEGRØT

0,5 l fløte

3 dl rømme 20%

Hvetemel

Semulegryn

Salt

Visp noe av melet inn i 1 dl fløte til en tykk jevning. Kok opp resten av fløten og spe med jevningen under koking. Tilsett mer mel og litt semulegryn til passe tykkelse under koking. Serveres med sukker, kanel og et smørøye, og helst med spekemat og gjerne litt flatbrød.

VERDT Å SE

RUSTAHØGDA: En omfattende utdannings- og sportsarena på Rustahøgda, Bardufoss. Blant annet med Polarbadet badeland og kafé.

AURSFJORDSAGA: Tradisjonell oppgangssag som er i virke ved utløpet av Lakselva. Ligger i vakre omgivelser i Aursfjordbotn.

BARDUFOSSEN MED KRAFTSTASJONEN: Ligger ved Fossmotunet, nedenfor flyplassen. En natursti forteller historia om kraftutbygginga, som startet i 1922.

DEVDDESVUOPMI SAMISK KULTURLANDSKAP: Arkeologiske utgravninger viser funn fra Steinalderen, rikt på samiske kulturminner. Målselv kommune har fått rekonstruert en del av installasjonene på en samisk vår- og sommerboplass fra 1923-1939.

FILMCAMP: Et regionalt ressurs- og infrastrukturselskap for norske og utenlandske filmer og TV-serier. Ligger på elveøya Holmen, den tidligere militærleiren i Øverbygd.

FJELLANDSBYEN: Mellom Moen og Rundhaug. Høytliggende utfartssted med alpinbakke og uteaktiviteter og en fantastisk utsikt sørover mot Istindan, eller opp mot nordlyset.

FOSSMOTUNET: Bygdemuseum med bygninger og redskaper fra 1820-1900. Åpent for omvisning om sommeren.

GAMLE MÅLSELV BRU: Hengebru ved Olsborg, konstruert i 1939.

HEGGELIA KAPELL: Bygd i 1961. Sameie mellom Forsvaret og Målselv kirkelige fellesråd.

HØGTUN KULTURKLYNGE: Fra 2021 en klynge for kreative næringer i bygningene til tidligere Høgtun videregående skole, som inntil 2018 nettopp var en skole med studietilbud innenfor kunst og håndverk, medier og kommunikasjon. Ligger ved Olsborg.

INNVANDREBAUTAEN: Plassert ved gamle Målselv bru, Moen. Minnesmerke over de første som slo seg ned til Målselvdalen i perioden 1788-1789, etter initiativet til fogd Jens Holmboe.

ISTINDAN: Spektakulært fjellparti. Høyeste topp, Vestre Istind, er 1489 m over havet.

KIRKESNESMOEN KAPELL: Nær Rundhaug. Moderne kirke med lyst og vennlig interiør.

KONGSVOLDTUNET: Lille Rostavatn, Øverbygd. Gård fra 1800-tallet som nå er bygdemuseum med bygninger og redskaper. Åpent for omvisninger på sommeren.

MOEN MØLLE: Bygd i 1916, flyttet til Moen i 1925. Restaurert og gjenåpnet i 1966. Har elektrisk motor fra 1922, den første i Troms.

MÅLSELVFOSSEN: Naturperle for laksefiskere og naturinteresserte, med en av Europas lengste laksetrappet. Nasjonal foss, med fossefall på 22 meter.

MÅSELV KIRKE: Fire km fra Olsborg. Tredje kirke på dette stedet. Innviet i 1978.

MÅSELV VARDE: Ved Olsborgbrua. Millenniumkunstverket til Målselv, designet og bygd av *Alfio Bonanno* i 2004, presentert i boka *Destination Art* (Thames and Hudson).

NYBYGGERKONA: Skulptur laget av Per Ung, plassert på Trollhaugen ved Olsborgbrua.

REISTAD-MONUMENTET: Rustahøgda, Bardufoss. En minnestøtte over oberst Ole Reistad (1898-1949), sjef på Bardufoss flystasjon, olympisk mester og en pioner innenfor idrett og friluftsliv.

TROMS SAMESKOLE: En regional skole for elever som vil styrke og bevare samisk gjennom aktiv språkpraksis og bruk av samiske læreplaner. Ligger på Andslimoen.

ØVERBYGD KIRKE: 12 km fra Rundhaug. Kommunens eldste kirkebygg fra 1867. Bygget som langkirke av tømmer. Fine kunstgjenstander.

ØVERBYTUNET: Ligger i Øverbygd. Stue fra 1870-tallet, tilflyttet skolestue og gjenstandsamling.

ØVRE DIVIDAL NASJONALPARK: Storslått naturområde.

INNHOLD

Alapmoen
Alappen
Andselv
Andslimoen
Andsvatnet
Aurora Huskey
Aursfjordsaga
Bakkeløpet
Bardufoss
Bardufossen
Bardufoss flystasjon
Bardufoss kraftstasjon
Bardufoss hotell
Bardufoss lufthavn
---Bardufoss kurs- og treningssenter
Bardufoss skytterbane
Bardufoss storhall
Bardufoss videregående skole
Basecamp Nord
Bjørkåsen
Brennevinsstenen
Buktamoen
Dividalen
Dividalen camping
Divielva
Divifoss
Diviåsen
Devddesvuopmi
Dronninga på Diviåsen
Elviskapellet
Fagerlidal
Finnbruene
Fiskekort
Fjellandsbyen
Fosshøgda gård
Fossmoen
Fossmotua
Fossmotunet
Fredriksberg
Frihetsli
Gamle Måselvbrua
Gullgruva Montar
Gullhav
Haraldvollen leirskole
Heggelia
Heggelia kapell
Holt
Hytter til leie
Høgskardshus

Høgtun kulturklynge
Innvandrerbautaen
Iselvdalen
Istindan
Istindportalen
Jettegryter
Jutulsstenget
Karlstad
Kirkesnesmoen kapell
Kommunehuset
Kongslustua
Kongsvoldtunet
Laksetrappa
Laksesjøet
Lille Rostavatn
Luneborg
Minde
Midt-Troms museum
Moen
Moen mølle
Myrefjell
Måselvbrua
Måselvfossen
Måselv kirke
Måselvsenteret
Måselv varde
Målsnes
Nedre Måselvfossen feriesenter
Nordmo gård
Nordmo kirkegård
Nordnorsk hestesenter
Nybyggerkona
Næringshagen
Off Track Experience
Ole Reistad
Olsborg
Olsborg gjestgiveri
Polarbadet
Prolog jernbanestasjon
Registreringsentral for historiske data
Rostadalen camping
Rundhaug
Rundhaugbrua
Rundhaug gjestegård
Rustahøgda
Råvatnet
Sameskolen
Samisk kulturlandskap
Samiske stedsnavn
Severdigheter

Skjeggnesbrua
Skjold
Skjold garnison
Sørfjorden
Takvatn
Tamokdalen
Tradisjonelle retter i Målselv
Trangen
Trollhaugen
Troms sameskole
Troms skogselskap
Troms turlag
Tsjekkerlunden
UTSA luftfartsfag UiT
Veteranmonumentet Touchdown
Øverbygd kirke
Øverbygd
Øverbytunet
Øvre Dividal nasjonalpark
Øvre Målselvfossen turistsenter